

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Theologiæ Moralis

Moure, Antonio Fernandes de

Coloniæ Agrippinæ

Cap. 1. De peccato in communi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40934

EXAMINIS
THEOLOGICÆ
MORALIS

PARS QUARTA.

*In qua de peccato in communi, & singulari circa diuersos
personarum status alphabeti ordine multa, ac va-
ria quaestiones mouentur, & soluntur.*

AD CALCEM DE OPERIBUS
MISERICORDIÆ.

CAPVT I.

De peccato in communi. §. 1.

- 1 Definitur peccatum mortale iuxta D. Augustinum.
- 2 Enuclatur definitio Augustini.
- 3 Traduntur peccati mortalis diuisiones.
- 4 Quot modis errarunt heretici circa traditiones.
- 5 Discrimen inter peccatum mortale & veniale.
- 6 Quod est peccatum ex genere suo mortale, quod veniale.
- 7 An remittantur à Deo peccata mortalia omnibus.
- 8 An alicui peccatori denegetur in hac vita auxilium, siue gratia addiuuans ad conuersionem.
- 9 Per quod medium remittuntur à Deo peccata mortalia.

- 10 An peccata semel dimissa, iterum peccatori impu-
tentur ad culpam.
- 11 An peccata semel dimissa iterum peccatori impu-
tentur ad pœnam.
- 12 Vtrum de lege ordinaria remittatur vnum pecca-
tum mortale sine aliis demissis mortalibus.
- 13 Per quid remittitur peccatum veniale intra viam.
- 14 Per quid remittitur peccatum veniale extra
viam.
- 15 Quod est peccatum commissionis, & omissionis.
- 16 Vtrum contemptus sit peccatum mortale.
- 17 An ex multis peccatis venialibus fiat vnum pecca-
tum mortale.
- 18 Vnde excusatur opus à peccato mortali.

1 **Q**VÆSTIO. Antequam ad singula peccata veniamus,
quæro ex te de peccato in communi. Quid sit peccatum?
RESP. Suppono peccati nomen significare deui-
ationem à rectitudine debita operi faciendo. Ita D. Tho.
1. p. quest. 63. art. 1. Hæc autem deuiatio contingit, vel in
operibus naturæ, & tunc appellatur peccatum naturæ.
Ideo Philosophus 2. phys. appellat monstra (in quibus
deuiatum est à rectitudine animalis, vel alterius rei na-
turalis) peccata naturæ: vel contingit in operibus artifi-
cialibus, & tunc vocatur peccatum artis; vel contingit
in operibus voluntarijs, & tunc vocatur peccatum mor-
tale. Et ideo peccatum à D. August. lib. 2. de consens. E-
uang. appellatur transgressio legis, legis, inquam, vel na-
turæ, vel artis, vel rationis. Hoc igitur peccatum mor-
tale definitur à D. Aug. lib. 2. contra Faust. cap. 27. Dictum
aut factum, aut concupitum contra legem Dei æternæ,
approbat D. Tho. 1. 2. q. 71. & communiter Theologi &
Nau. prælud. 7. nu. 4. & Gloss. cap. ille rex. de pœn. dist. 3. Lex
autem æterna est diuina, & sūma ratio, cui debent dicta,
facta, & concupita nostra aptari & conformari Ita D.
Aug. 1. de liber. arb. c. 9 D. Tho. 2. 2. quest. 91. art. 1. Adeo
manifesta, & clara omnibus, vt naturæ dictatu, absque

alio magistro innotescat; mala prohibens, bona pro-
nens. Et ideo cum Regium vatem quidam intellegunt
Quis ostendet nobis bona? respondit Deo gratulans, *Im-
mense est super nos lumen dulcius tui Domine Psalm. 4.* Im-
quidquid est contra legem naturalem, est contra legem
æternam, ut docet D. Tho. 2.2. *quest. 91. art. vlt. de Causis
ibid.*

2 QVAEST. Obscura sane est descriptio proposita, enucleata
rioribus verbis mentem Augu. nam neq. occiso verbo *peccatum*
neq. contumelia, neque cogitatio materialiter sumpta, *peccatum*
sunt, quid igitur vult Aug. cum dicit, *peccatum est aut factum*
aut factum, aut concupitum contra legem æternam? R. S. 1.
Sensus est. Peccatum est voluntaria deviatio a lege æ-
terna, seu regula diuina in exequendo opere, vel dolo
vel in concupienda aliqua re. Ideo Tolst. *lib. 2. c. 1. 2. 3.*
finit peccatum, est recessus voluntarius à regula diuina.
Quod voluntarium intellexit Aug. in *ver. contra. Bellar. tom. 3. contra 2. lib. 1. de peccatis c. 1.*

3 QVAEST. Quot nominibus appellatur peccatum? R. S. 1.
Pluribus. Aliud enim appellatur mortale; aliud veniale.
Aliud appellatur mortale ex genere suo; aliud veniale
ex genere suo. Aliud appellatur commissionis, aliud omis-
sionis.

4 QVAEST. Dic in primis, quod modis errant hæretici.
Circa primam diuisionem, qua diuisisti peccatum in mortale
& veniale? R. S. 1. Pluribus. Wicleff asseruit omnia pec-
cata reproborum esse mortalia: omnia vero peccata præ-
destinatorum esse venialia, ac proinde prædestinatos
semper esse in gratia: reprobos semper esse in odio Dei.
Hunc errorem confutat Waldensis de *ser. 6. 118. Castr.*
ver. peccatum hæres. vlt. oppositum definit Conc. Trid.
sess. 6. can. 17. Luther. dixit solum peccatum inobedi-
entiae esse mortale reliqua vero omnia venialia. Confutat
errorem Castr. loco citato, & Vega *lib. 4. supra Conc. Trid.*
1. Veritas vero nostra est de fide definita in Conc. Trid.
sess. 6. can. 17.

5 QVAEST. Quod est discrimen inter peccatum mortale &
veniale? R. S. 1. Torfit Doctorum omnium ingenia pro-
posita quæstio: atque nullus hactenus à priori, ut Logos
loquuntur, discrimen assignauit omnino certum. Op-
210

nones nō afferō, ne sim tēdio lectori. Duę sūt potissimę.
 Prima Scor. in 2. d. 21. q. 1. Gab. in 4. d. 16. q. 1. a. 1. not. 1. asse-
 rentium in hoc esse discrimen, quia peccatum mortale
 it contra præceptum: veniale contra consilium. Damnat
 hanc opinionem Veg. lib. 14. sup. Concil. Trid. cap. 12. & me-
 nito iure. Enim vero nubere opus est bonum, & tamen
 it contra consilium Pauli de non nubendo, 1. Cor. 7. *Quis
 non nubit melius facit.* Clarius discrimen est, quod appo-
 nunt Alenf. 2. p. q. 106. memb. 1. Bonavent. in 2. d. 42. q. 1. 1.
 art. 1. Nimirum in eo consistere, quia mortale it contra
 præceptum: veniale vero præter præceptum, seu non se-
 cundum præceptum. A recta enim via possumus deuiari
 dupliciter, vel eundo contra, vt si eundum sit sursum,
 tendamus deorsum, vel eundo præter, seu non secun-
 dum viam, vt si eundum sit recta, tendamus oblique, vel
 distorte, circulariter. Ita sequitur Tolet. lib. 3. cap. 1. A po-
 steriōri vero multæ assignantur rationes, hoc est ab ef-
 fectu orto ex mala causa. Nam appellatur mortale, quia
 priuat vita spiritali, hoc est, diuina gratia. *Qua de mor-
 te dixit Sapiens cap. 6. homo per malitiam occidit animam
 suam.* Appellatur autem veniale, quia facile inuenit ve-
 niam à Deo concessam.

6 QVÆST. *Quod est peccatum ex genere suo mortale? quod
 veniale?* RESP. Peccatum ex genere suo mortale est, quod
 intra eandem malitiæ speciem accrescit ad mortale abs-
 que alia extrinseca circumstantia, seu malitia adueniēte.
verbi gratia, furtum intra eandem furti speciem, crescit
 ad mortalem quantitatem. Veniale ex genere suo est, quod
 intra eandem speciem accrescens, quantumcunq; ac-
 crescit, non peruenit ad mortale, sed indiget externa ma-
 litia adueniente. Tale est mendacium iocosum: verbum
 otiosum, & similia.

7 QVÆST. *Remittuntur in hac vita peccata mortalia?*
 RESP. Multipliciter errarūt hęretici in hoc puncto. Nam
 Catari, & Cataphrighi dixerunt peccata Christianorum
 esse irremissibilia. Huius erroris meminerunt Epiphani-
 us hęres. 59. D. Hieronym. libro 2. cont. Iouin. & epist. 50. 54. 61.
 August. de ver. & fals. poen. cap. 3. & de agon. chris. cap. 3. Cy-
 prian. cap. 52. Athanas. orat. de pec. in Spiritum Sanctum, qui
 illum tribuit Origeni. Fundamentum huius erroris sum-

primum est ex Paulo 6. ad Hebr. *Impossibile est eos, qui semel
 luminati sunt, & cap. 10. Non relinquitur hostia pro peccato*
 Tertullianus dixit peccata semel commissa post penitenti-
 um dimitti, non tamen si iterum committantur. Et
 de eo affirmant D. Hieronym. *lib. de scrip. Eccl. l. 1. v. 12.*
 Lyrensis. *lib. contra nouitates. Nicephor. libro. 4. l. 12. & 34.*
 Nouatus dixit aliqua grauissima peccata non
 remitti, quale est apostasia a fide. Negare CHRISTUM
 in tormentis. Ita Euseb. *lib. 6. hist. cap. 31.* Rufin. *cap. 1.*
 Nicephor. *lib. 6. cap. 3.* testantur. Dico tamen peccata
 Tam in statu naturæ, quam in statu legis scriptæ peccata
 mortalia à Deo dimittebantur. Est de fide. Ita de
 modo *Sap. 10.* reprehenditur Cain, quod veniam despicere
 rit. *Genes. 4.* De statu legis scriptæ. *Isai. 51. Derelinquit
 impius viam suam, & vir iniquus cogitationes suas, & con-
 uertatur ad Dominum, & miseretur eius, & ad Dominum
 confitemur, quoniam multus est ad ignoscendum.* Dico
 dicitur. In lege gratiæ dimittuntur à Deo peccata
 Christianorum. Est veritas definita in Concil. Mileuitano
 & Araucano. in Nicen. *can. 8.* in Trident. *sess. 6. cap. 4.*
 & *can. 19.* & *tota sess. 14.* Dico tertium. Verbum D. Pauli
*Hebr. 6. & 10. Impossibile est eos, qui semel. Non relinquitur
 hostia pro peccato, &c.* Idem est atque difficultissimum.
 Hierony. *cont. Iovinian. lib. 2.* De Anselm. *cap. 6. ad
 Conc. Colon. tit. de pœn.* Hanc autem difficultatem non
 intelligunt dicti Patres circa atrociora peccata. Dico quatuor-
 tum. Verus sensus Pauli est, de secundo baptizatus,
 quod quidem semel susceptum impossibile est iterum
 suscipi ad delendum peccata. Ita D. Chrylost. *D. b. 1. & 2.*
 & alij *ibid.* D. Aug. & Athan. *cit. D. Ambros. lib. 2. de pœn.*
cap. 2. Iust. Mar. *ad gentes quest. 97.* Dico quintum. Non
 semel tantum, sed quoties homo peccat, & ad Deum con-
 uertitur, toties ab eo consequitur veniam peccatorum
 mortalium. Est de fide, *Matth. 18. Non dico tibi septuagies
 septies.* Ita D. Hieron. *ibid.* Hilar. *can. 1. Cl. 1. in
 hom. 62. in Matth. & 2. in Psal. 50. & hom. 24. & 25. in
 pop. Damasc. lib. 2. parares. cap. 86.* Nicephor. *lib. 4. l. 12.
 cap. 23.* optima sunt verba Terrull. *c. 8. de pœn.* Nemo de-
 terior fiat, eo quod Deus bonus sit, toties remittens, quoties
 delinquimus. Dico Sextum. Nullum est cap. 1. §. 1.

peccatum, cuius à Deo venia obtineri non possit. Constat fuisse peccata hæresis remis. *Apoc. 3. & 2. ad Tim. 2.* & ideo quiuis peccator est ad pœnitentiam recipiendus ex Conc. Nisien *can. 8.* & alijs quæ refert Euseb. *lib. 5. hist. cap. 3. & lib. 6. capit. 32.* Hinc fit, vt loca *Matth. 12. & Marc. 3. vbi blasphemia in spiritum Sanctum dicitur non remitti, neque in hoc seculo, neque in futuro.* Similiter. *1. Ioan. 5. vbi appellatur certum peccatum ad mortem, intelligenda sunt de difficultate consequendæ veniæ.* Ita Vega *lib. 13. in Trid. Chrysof. hom. 42. in Matth. D. Tho. 3. q. 68. art. 1. D. Ambros. lib. 1. de pœn. cap. 3. & 9.* Nisi velimus interpretari locum D. Ioan. de impœnitentia finali, in qua quis moritur, vt significauit D. Aug. *lib. de cor. & gratia. cap. 12.* & Beda ad eum locum. *Cassianus epist. 3. Gregor. 16. moral. cap. 28. insinuat D. Hieron. cap. 14. Ierem. in illa verb. Noli orare pro populo isto.*

8 QVÆST. *Suntne aliqui, vel fuere peccatores, qui in hac vita non possint ad Deum verè conuerti, vt ab eo obtineant veniam?* R E S P. Senferunt de insignibus peccatoribus Henric. *quodl. 8. qu. 1. Abulen. c. 4. Exod. qu. 12. & Deut. 2. qu. 10. Medin. lib. 3. de fide cap. 1. Cathar. de prad. & repr. Rosenf. ar. 36. contra Lutherum. Ruard. art. 7.* Sensus vero eorum est Deum in pœnam talium peccatorum illis denegare gratiam sufficientem ad se conuertendum vere, vt possint veniam consequi. Probari videtur hæc opinio *Eccles. 7. vbi Deus dicitur peccatores certos despiciere. Psalm. 8. dimittere. Hierem. 51. derelinquere, similiter loquuntur Isidor. lib. 2. de sum. bon. ca. 15. Euseb. lib. 8. demonstr. cap. 2. Greg. 11. moral. cap. 5. & 31. capit. 11. Bern. de fallacia sac. D. August. c. 14. de gratia. Oppositum tamen asseruerunt D. Thom. 1. 2. quest. 85. Alenf. 4. p. quasi. 13. mem. 4. art. 2. & q. 14. mem. 5. art. 2. Alrifi. lib. 3. tract. 2. c. 1. qu. 1. & lib. 4. tract. 6. capit. 1. quest. ult. Medin. tract. 1. quest. 11. de pen. Sor. in 4. d. 15. 1. quest. 1. artic. 1. Perr. Sor. lect. 5. de pœn. Veg. lib. 13. in Trid. cap. 12. & 13. Dried. de captiuit. tract. 5. cap. 3. Ruard. loc. cit. Probatum ex vocatione generali *Matth. 11. venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* De durioribus peccatoribus dicit scriptura. *Sapient. 11 & 12. Dissimulat peccata hominum propter pœnitentiam hoc est, expectat patienter, suppeditando gratiam**

sufficientem ad conuersionem, pro hoc solo hoc, ut
 re conuertantur. Ita exposuit D. Perr. 2. can. 3. v. l. h
 nes quantumuis prauos ad pœnitendum prouocet. Et
 ideo D. Paul. rotam impœnitentiam, & duritiam repro
 in nos ad Roman. 2. Tu autem secundum duritiam tuam
 impœnitens cor. vt declaret duritiam, & impœnitentiam
 quamcumque non defectui diuini sufficientis
 sed prauo libertatis vsui esse tribuendam. Quod quia
 satis clare videtur Deus ipse testari. Osee 13. *Foras
 ex te Israel, tantummodo ex me auxilium tuum.* Et hanc
 communis Theologorum sententia, & locutio, cum
 dicendum nemini a Deo denegari sufficientem gratiam
 quantumcunq; peccatori non ponenti eidem gratia
 bicem, qua possit ad Deum conuerti. Loca vero scriptura
 adducta pro contraria opinione intelliguntur de
 particularibus, quæ Deus in criminum pœnam
 peccatori, denegat, prouidet. n. ralem peccatorem, ut
 clementia abusurū non cooperando, & ideo eā denega
 ne maior i dignus fiat animaduersione, vt recte dicitur
 Suar. d. de effectu pœn. circa remis. mortal. peccat. Sed. 2. q. 1.
 9 **QVAEST.** Per quod medium remittuntur a Deo peccata
 mortalia: **RESP.** Dico primum. Remittuntur per actum
 dilectionis Dei super omnia. Ita Per. Sor. lect. 5. de pœn. Ca
 iet. 1. 2. qu. 87. art. 3. Gregor. in 1. d. 17. Adrian. quodl. 1. q. 1.
 D. Bern. epist. 170. D. Greg. hom. 33. in Euang. D. Aug. in
 uitat. c. vlt. Nau. c. 1. nu. 1. Probat ex 1. Ioann. 4. *Qui
 qui diligit, ex Deo est.* Nam talis actus dilectionis Dei
 per omnia, est perfecta conuersio peccatoris ad Deum
 ergo conuertet Deum etiam ad peccatorem, iuxta
 promissionem Zac. 1. *Conuertimini ad me, & ego conuertar
 ad vos.* Dico secundum. Remittuntur per actum dilecti
 detestantis peccatum super omne detestabile, cuius
 quod sit offensa Dei, quem summe diligere debemus.
 Ita omnes Theologi, & adeo hoc medium efficacius
 veniam consequendam, putarunt aliqui, vt existimant
 necessariū, ita vt possit homo habere actum dilectionis
 Dei super omnia, & manere in peccato mortali, nisi de
 leat de eo presenti, & actuali dolore. Ita Cano. *rebat. de
 pœn. p. 3.* Quod quidem verum est, cum ita diligens reco
 datur peccati commissi (si cum tali recordatione exerceat
 n. pœn.)

si possit actus talis dilectionis, quod negat Pet. Sor. *lect.* 4. & 5. de *pœn.*) Cum vero ex obliuione totali, vel ex naturali incogitantia, peccati non meminit, certum est, quod primo loco dixi, nimirum iustificari peccatorem per talem actum amoris. Ita D. Thom. 3. p. *quæst.* 87. *art.* 1. & Sor. in 4. d. 14. *quæst.* 1. *art.* 2. Cui etiam non assentior, cum dicit per actum martyrij pro Christo passi absque alia detestatione, & dolore peccati, licet martyr recordatur peccatorum, talia peccata dimitti. Ita Suarius illū impugnat *tom.* 3. in 3. p. *disp.* 29. *sect.* 2. & 3. Dico *tertium.* Remittuntur peccata mortalia in sacramento pœnitentiæ per attritionem cognitam talem: in reliquis per contritionem veram, vel attritionem existimatam a suscipiente contritionem. Hæc est manifesta ex generali doctrina in materia de sacramentis, tum in communi, tum in singulari, ut iam respondi suo loco.

10 QVAEST. Remittuntur ne peccata à Deo, ita ut nunquam deinceps peccatori deputentur ad culpam: RES P. Fuere hæretici, qui dixerunt, peccata cum dimittuntur, non omnino auelli, sed tegi, aut radi, & per commissum subsequens peccatum iterum repullulare, ac renasci, imputarique ad culpam, quemadmodum de operibus meritorijs asserunt Theologi, cum per peccatum mortificantur. Oppositum tamen definit Conc. Trident. *sess.* 5. 6. & 14. Fuerunt Catholici, qui dixerunt post dimissa peccata, subsequens commissum, ita pro ingratitude esse graue culpam, ut æquipolleat culpæ simul sumptæ omnium dimissorum: & in hoc sensu peccata dimissa, per subsequens peccatum iterum imputari, & puniri. Ita Hugo, *Viçt. de sacr. d.* 14. *cap.* 9. Magist. in 4. d. 22. *num.* 6. *Medin. de pœn tom.* 1. *quæst.* 8. Colligitur hæc opinio ex D. August. libro de *baptism. par. cap.* 12. & 13. & *serm.* 51. de *verb. Domin.* fundamentum est parabola à Christo Domino proposita de debito dimisso seruo. *Matth.* 18. *serue nequam omne debitum dimisi tibi,* & postea iuberetur detrudi in carcerem, donec reddat vsque ad nouissimum quadrantem. Veruntamen facilis est expositio parabolæ, quasi diceret, reliqua debita dimisi, & sunt dimissa. Veruntamen debitum denuo contractum nolo dimittere, sed exacte totum reddes. Ideo opposita sententia est certa apud omnes

alios cum D. Tho. in 4. d. 22. Gratian. ca. vii. de poen. dicitur ubi multa congerit Patrum testimonia, sumiturque ex Paulo ad Rom. 11. *Dona Dei sunt sine poenitentia*. Circumstantia vero ingratiitudinis, licet aliquantulum aggrauat, non tamen adeo aggrauat, ut toti irascenti malitiæ æquipollear, ut docet Suar. de poen. disp. 1. de reditu pecca. Sect. 3. & ideo, per se loquendo, neque est necessitate confessionis.

II QVÆST. *Siquidem non deputantur ad culpam, quia per subsequens peccatum deputentur ad poenam*. R. 2. Minime quidem, claret ex Nau. 3. quia Deus non irascitur bis in idipsum. Probatum ratione, quia poenæ malum, ut poena, non potest infligi à iudice, nisi pro culpa: si culpa ablata est, & pro illa data iam poena non reditur culpa, nequit iterum redire poena. Et hæc est communis opinio.

12 QVÆST. *Quaro ulterius, virum remittatur unum peccatum mortale non remissis alijs de lege ordinaria*. R. 2. Minime. Imo est de fide, quod non possit de lege ordinaria remitti vnum mortale, quin remittantur omnia. Ita Theologi cum Diu. Thom. 3. p. quæstion 86. articulo. Ratio est, quia non potest remitti peccatum mortale, quin peccator recipiatur in amicitiam Dei: non potest vero recipi in amicitiam Dei, qui habet peccatum mortale: ergo cum vnum remittitur, necesse est, ut omnia remittantur. Deinde ille, cui remittitur peccatum mortale, admittitur ad regnum cælorum: non potest vero admitti, qui habet peccatum mortale: ergo cum vnum remittitur, alterum tolli necesse est. Ita argumentatur Innocentius III. in capite. *Minores de baptis. ut concluderet non potest remitti, & tolli peccatum originale, non sublato, ac remisso actuali*. Multa adducit Medin. de poen. qua. 12. Deinde de potentia ordinaria, quia de potentia absoluta, licet neget Sot. in 4. d. 14. quæst. 1. artic. 3. Affirmat tamen in 4. d. 14. quæst. 1. Gabr. quæst. 1. articuli. 2. Medin. de poen. tract. 1. quæst. 7. Adrian. quæst. 4. de poenit. quos refert, & sequitur Suar. disp. de remissi. pec. Sect. 6. Illius fundamentum est, quia de potentia absoluta potest Deus diminui peccatum, quin donet gratiam, & recipiat peccatorem in suam amicitiam. Tunc vero fiet remissio peccati in ipsa.

imputationem, sed hoc longius persequi, alterius est considerationis.

13 QVAEST. Per quid remittitur peccatum veniale?

RESP. Multipliciter hac de re opinati sunt Theologi.

Durand in 4. d. 16. qu. 2. & d. 21. qu. 1. dixi veniale expelli per quemlibet actum contrarium, etiam naturalem, Verbi gratia, mendacium per actum naturalem voluntatis noventis deinceps mentiri. At vero Gabr. Maior. & reliqui Nominales, in super Scot. in 4. distin. 16. dixerunt veniale tolli per poenam assumptam: qui arbitrabantur per veniale peccatum non remanere in anima maculam culpae, sed reatum tantum ad poenam, & ideo poena satisfacta tolli tale peccatum, etiam in inferno. Dico primum. Ex peccato veniali remanet in anima non solum reatus ad poenam, sed maculam culpae. Ita Div. Thom. 12. qu. 88. artic. 1. & qu. 7. de malo. artic. 11. Dico secundum. Tolli peccatum veniale, non est satisfieri pro poena debita; sed est tolli maculam culpae. Ita D. Thom. loc. citat. Sot. in 4. d. 15. qu. 2. ar. 2. Ledes. 1. 4. qu. 28. ar. 1. Cordub. lib. 5. qu. 8. & 11. Dico tertium. Peccatum veniale non tollitur per actum mere naturalem. Ita D. Thom. 3. p. qu. 87. artic. 4. & 12. qu. 87. ar. 5. ad 3. qu. 7. de malo. artic. 10. & in 4. dist. 16. qu. ar. 1. qu. 2. ad 3. & ibi. Palud. qu. 1. artic. 1. Richard. artic. 5. qu. 2. & dist. 21. qu. 3. artic. 2. D. Bonau. artic. 1. qu. 1. Alens. 4. p. qu. 65. alias 15. memb. 3. §. 4. Sot. distin. 15. qu. 2. artic. 4. Abulens. qu. 71. in capit. 25. Mart. Richard. Vi ct. opusc. de diff. peccat. Per Sot. lect. 18. de poenit. Ratio sumitur ex scriptura, remissionem peccati venialis Deo tribuente. Ita Psal. 31. Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum, id est, dimisit ex gratia. Ita exposuit Paul. Rom. 4. peccatum vero etiam veniale. Ita Gloss. ordin. Similiter 1. Ioann. 1. Fidelis est, ut remittat nobis peccata nostra, id est, peccata, quae nos iusti committimus. Ita explicuit Conc. Milevita. cap. 6. 7. 8. Iusti autem non committunt peccata mortalia. Praeterea quotidie petimus, Dimitte nobis debita nostra, debita, inquam venialia. Ita exposuit Con. Trid. sess. 6. ca. 11. Deniq; can. cap. 2. dixit Ioan. Si quis peccaverit, advocatum habemus ad Patrem, id est, intercessorem, qui oret. Peccaverit vero etiam venialiter, Ita Divus Augustin. ibidem. tractatu primo, Dico quartum.

Ad

Ad consequendam remissionem peccati venialis requiritur, ut cui fit remissio, sit in gratia sanctificante. Ita tenent supra citati Auctores. Ratio est, quia ut tollatur peccatum veniale, requiritur proprius actus peccatoris, hic non purè naturalis, ut iam dixi, sed acceptabilis Deo in ordinem ad supernaturalem finem. At vero actus peccatoris, nihil habent valoris apud Deum pro dimissione culpæ: & ideo nunquam remittitur veniale peccatum, quin prius remittatur mortale. Dico *quintum*. Peccata venialia remittuntur per quemlibet actum bonum hominis iusti. Ita asserunt Scot. in 4. d. 21. *quæst.* 1. *Man.* *quæst.* 1. Gab. *ibidem* d. 16. *quæst.* 1. Me. *din. de pœn. traç. 1. quæst.* 3. Atque habetur in Decret. *de pœn. d. 3. capit. de quæstionibus* ubi dicitur huiusmodi peccata tolli per orationem dominicam, Marianus Vict. *de confessi. capit. 10.* ait tollitur actus, quo iustus vult placere Deo. Suarius *dispositio. remissi. venial. Sect. 2.* tolli per propositum non amplius committendi tale peccatum, excludendo complacentiam in eo. Unde apparet falsam esse opinionem Aleo. *4. quæst. 15. alias 65. in 4. artic. 4. quæst. 27. alias 69. m. 3. artic. 3.* & Palud. *in 4. distinct. 16. quæst. 2. ar. 2.* affirmans esse necessariam contritionem ad remissionem in venialium. Ratio est, quia quicumque actus bonus hominis grati, est dignus maiori Dei amicitia: ad amicitiam vero maiorem pertinet remissio leuium offensarum. Dico *sextum*. Per quemlibet sacramentum remittuntur omnia peccata venialia ex opere operato, nisi suscipiens sacramenta actibus repugnet per actualem complacentiam eorum, vel committens alicuius. Si enim accedat sine actuali complacentia, & cum voluntate recipiendi sacramentum, & illius effectum, venialium omnium recipit veniam ex opere operato sacramenti. Hanc latè probat Suar. *4. tom. de remissi. venial. Sect. 3.* ideo probatione superfedeo. Probatio est non remitti peccata venialia per aquam benedictam ex opere operato. Ita Suar. *loco citato.* Cum igitur aqua benedicta perfundimur, excitatur in nobis deuotionis effectus, & per hunc ex opere operantis veniale tollitur. Neque ad tollenda peccata instituta fuit hæc benedictio ad Alexand. l. ut habetur *capitul. Aquam. de pœnit. dist. 3. lect. 1.* ad coercendos dæmones, ut notat Diu. Thom. *in 4. dist. 6. quæst.*

6. *quest. 2. artic. 3. quest. 2. ad 4. & dist. 16. quest. artic. 2. quest.*

11. *QVÆST.* Suppono ut certum, posse animam iustam decedere ab hac vita in peccato veniali, ut ait D. Thom. in 4. dist. 2. *quest. 1. artic. 3.* quare per quid tollitur illa culpa, & macula, ut anima aduolat ad aulam cœlestem: nil enim coinquinatum intrabit in eum? *RESP.* Sor. in 4. d. 16. q. 2. artic. 2. quem sequitur Vasques 1. 2. d. 41. num. 3. ait tolli per actus bonos animæ in purgatorio existentis, colligitur ex Di. Gregor. *lib. 4. Dialog. capitul. 39.* & refertur *capit. Qualis.* in Decreto. d. 25. D. Hieron. *lib. 1. de diu. offic. ca. de sacrificijs.* Rich. *opusc. de diff. mort. & venial.* Dicendum nihilominus est, talia peccata tolli per actum dilectionis Dei super omnia, & contritionem veram, quam anima elicit in primo instanti separationis à corpore: Ita Doctores alij. Caiet. 1. p. *quest. 63. art. 5.* Molin. *ibid. art. 6. concl. 1.* D. Tho. in 4. d. 21. *qu. 7. de malo. art. 11.* Bonau. & Richard. in 4. d. 21. Adrian. *que. 4. de confessi.* atque quo ad hanc remissionem culpæ adhuc anima dici potest esse in via. Quoniã vero iam separata est à corpore, dicitur ab alijs Doctotibus obrinere veniam in purgatorio, latè sumpto vocabulo purgatorij.

15. *QVÆST.* Quod est peccatum commissionis, quod peccatum omissionis? *RESP.* Peccatum commissionis est culpa, quæ committitur transgrediendo præceptum negatiuum: peccatum vero omissionis est culpa, quæ committitur transgrediendo præceptum affirmatiuum. Ita cum communi Vasques 1. 2. *disp. 92. num. 1. disp. 93. nu. 13.*

16. *QVÆST.* Estne contemptus præcepti, siue diuini, siue humani, siue præcepti grauis, siue leuis semper peccatum mortale? *RESP.* Maxime. Ita cum communi Caietan. 2. 2. *quest. 104. 105. & 106. & opus. 24. qu. 21.* Nauar. *cap. 23. numer. 25.* committitur autem contemptus, cum aliquis non vult obedire, & subijci, ut ipsi præcepto, vel præcipienti non obediat. Ita D. Thom. 2. 2. *quest. 186. art. 4. ad 3.* Caiet. 2. 2. *quest. 104. art. 2.* Nau. *ca. 23. nu. 40.*

17. *QVÆST.* Ex multis peccatis venialibus fit vnum mortale? *RESP.* Ita vulgo iactatur ait enim rudis multitudo ex solo præciso numero septenario peccatorum venialium fieri peccatum mortale: & sic de septem in septem

septem peccatis venialibus memorantur mortalia, et
ita videtur loqui Glossa cap. Tres sunt autem de parat. 1.
1. Oppositum tamen est dicendum cum communiter
tenet Caietas. 2. 2. qu. 10. ar. 2. & Vega. li. 14. in Tri. 1.
11. Viuald. de Euchar. tit. de prepar. nu. 1.
18. QVÆST. Unde excusatur opus à peccato mortali
In primis ex defectu deliberationis pleni iudicij. In
Thom. 2. 2. quæstion. 154. art. 3. Navar. capit. 16. num. 11. De
inde ex inadvertentia naturali ad effectum operis
cidit enim, ut quis cogitet rem turpem, & delectetur
tali cogitatione, & non advertat se talia cogitare. In
Thom. 1. 2. quæst. 74. art. 6. ad 3. & communis. Secundo
ex levitate rei præceptæ. Tertio ex parvitate materia
iuxta omnes.

CAPVT II.

De septem peccatis capitalibus. §. 1.

- 1 Quot sunt peccata mortalia capitalia.
- 2 Cur sola septem appellantur peccata mortalia capi-
talia.
- 3 An omnia sint peccata mortalia.

1 QVÆSTIO. Quot vulgo numerantur peccata mor-
talia? RESP. Septem. Sunt autem illa: Superbia, In-
uaritia, Luxuria, Ira, Gula, Invidia, Acedia.

2 QVÆST. Cur hæc sola appellantur mortalia capitalia?
RESP. Quoniam ab his, omnia mortalia oriuntur. In
D. Thom. 2. 2. qu. 16. ar. 8.

3 QVÆST. Suntne hæc septem omnia peccata mortalia
Minime, sed appellantur mortalia capitalia, quia radices
sunt multorum mortalium. Ita D. Thom. loco præcitato
D. Greg. 31. moral. quos refert, & sequitur Tolero. lib. 1. de
pec. mort. ca. 2. nu. 4. Nau. ca. 23. nu. 3.

De superbia primo capitali peccato
mortali. §. 2.

1 Quid est superbia.

2 Quid